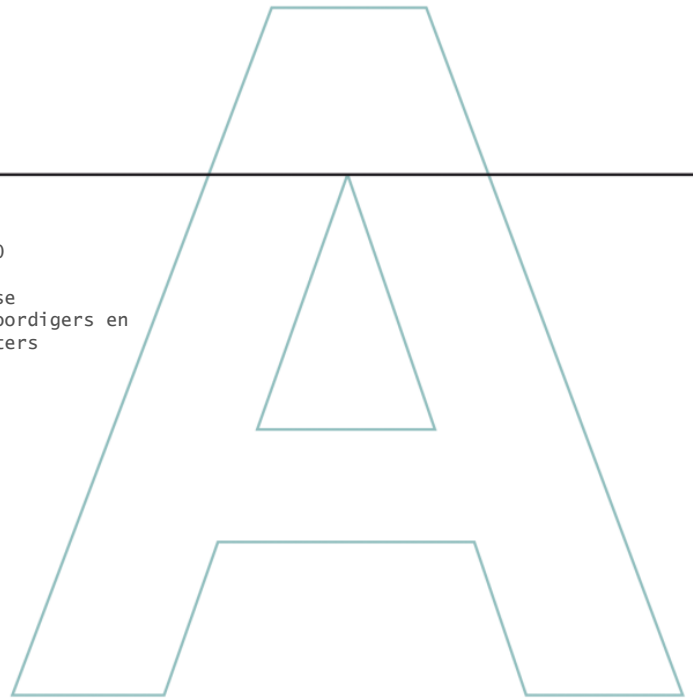

Advies

DATUM 14 oktober 2020
VOLGNUMMER 2020-2021/01
COMMISSIE Aan alle Vlaamse
volksvertegenwoordigers en
bevoegde ministers

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 onder de kinderrechtenloep

Het is belangrijk dat er een Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) is. De resultaten van de enquête #jongerenovercorona van het Kinderrechtencommissariaat, het Kenniscentrum Kinderrechten en de Kinderrechtencoalitie zitten mee in de omgevingsanalyse. Daardoor erkent men het belang van de stem van kinderen en jongeren maar ook het feit dat kinderen armoede op hun eigen manier beleven en dat dit een zware impact heeft op hun leven.

Want armoede tast veel kinderrechten aan, zoals het recht op onderwijs, op vrije tijd en ontspanning, op gezondheidszorg. Armoede heeft ook grote gevolgen op de ontwikkeling van kinderen en jongeren en hun kansen nu en in de toekomst.

In 2010 en opnieuw in 2019 uitte het VN-Kinderrechtencomité zijn bezorgdheid om de hoge kinderarmoedecijfers in België. In Vlaanderen gaat het volgens de meest recente gegevens van de EU-SILC-survey om 160.000 kinderen (12%) die leven onder de armoederisicodrempel. In Brussel, waarvoor Vlaanderen mede bevoegd is, loopt dit tegen de 30% aan. Hun rechten worden elke dag geschonden. We verwachten van de Vlaamse Regering alle mogelijke inspanningen om een menswaardige levensstandaard met genoeg inkomen voor alle kinderen te realiseren.

Gezien de beperkte tijd die voorhanden was voor de opmaak van dit advies, hoopt het Kinderrechtencommissariaat in de toekomst de kans te krijgen tot een meer uitgebreide gedachtewisseling hierover met het Vlaams Parlement, bijvoorbeeld bij de bespreking van de tussentijdse verslagen van het VAPA.

1. Geïntegreerd beleid vraagt echte samenwerking

Om armoede krachtiger aan te pakken zet de Vlaamse Regering in op een beperkt aantal prioritaire, overheidsbrede en geïntegreerde strategische doelstellingen.

Voor sommige acties werken beleidsdomeinen nauw samen. Dat is essentieel om tot een geïntegreerde aanpak te komen. Toch kan dit nog sterker doorgetrokken worden zodat het VAPA meer is dan een bundeling van afzonderlijke acties. Wat nu soms nog wel het geval is.

Iedere minister wordt gewezen op zijn of haar verantwoordelijkheid voor de invulling, opvolging en uitvoering van de acties en het participatieve proces met de stakeholders.

We rekenen erop dat de minister voor Armoedebestrijding dit opvolgt. Al is ons niet duidelijk hoe dit concreet in zijn werk zal gaan.

Wat betreft echte coördinatie, gestoeld op overleg in de regering hoe het armoedeprobleem aan te pakken, blijven we op onze honger zitten. Er wordt niet geduid hoe de acties zich verhouden tot de strategische doelstellingen en tot elkaar.

Niet alle actiepunten vertonen even veel actie in de zin dat het om nieuw beleid gaat dat het verschil kan maken voor mensen/kinderen in armoede. Andere acties stemmen ons tevreden en zijn op zijn minst inspirerend.

Samenwerking nodig tussen de verschillende beleidsniveaus

Voor een krachtig armoedebeleid is visie nodig en samenwerking, in de Vlaamse Regering, maar ook met het federale en lokale beleidsniveau.

Het federaal regeerakkoord steekt de hand uit naar de deelstaten om samen een ambitieus Plan Armoedebestrijding op te maken. We kijken uit naar het langverwachte interfederaal actieplan kinderarmoedebestrijding met sluitende afspraken om alle gezinnen ongeacht hun samenstelling boven de armoedegrens te tillen. De Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en Sociale Economie opnieuw laten samenkomen, zou al een goed begin zijn.

Op Europees niveau zien we interessante ontwikkelingen in de strijd tegen kinderarmoede: de Europese Commissie werkt aan de Kindgarantie. We hopen dat Vlaanderen hier actief aan bijdraagt en de mogelijkheden hiervan nauw opvolgt.

2. Ondersteun de lokale besturen in het voeren van een lokaal sociaal beleid en waak over de gelijke behandeling van de burger in heel Vlaanderen

Uitwisseling van goede praktijken en ondersteuning van lokaal sociaal beleid is belangrijk...

Het decreet van 8 februari 2018 over het lokaal sociaal beleid erkent de lokale besturen als de regisseur. Verwijzingen naar de lokale besturen vinden we regelmatig terug in het VAPA. Lokale besturen staan het dichtst bij de burger, en zijn dus zeer belangrijk voor een aanklampend sociaal beleid.

De versterking van sociaal werkers in rechtenverkenning en rechtentoekenning op individueel en maatschappelijk niveau, kaderend in het actieplan Sterk Sociaal Werk, juichen we toe. Het is immers de kernopdracht van het lokaal sociaal beleid onderbescherming tegen te gaan en toegang tot grondrechten te verzekeren.

Sterke inzet op buurtgerichte dienstverlening

Verschillende acties gaan over het optimaal gebruiken van de nabijheid van het lokale niveau. Buurtgerichte dienstverlening kan die nabijheid nog versterken.

Daarom zijn we blij met actie 7.5.4. - We zetten in op buurtgerichte netwerken en buurtgerichte diensten - waarbij stek-plekken van Samenlevingsopbouw in 16 verschillende gemeenten worden voorzien. Uiteraard moet het de bedoeling zijn hier optimale samenwerkingen en verhoudingen te zoeken met het GBO en de gezinscoaches.

Ook onder actie 7.2.3. is er sprake van de versterking van buurtgerichte netwerken voor kinderen en gezinnen, hier in samenwerking met het agentschap Opgroeien. We hopen dat al deze initiatieven in elkaar zullen haken en mekaar zullen versterken, en niet naast elkaar zullen bestaan.

Expertise-uitwisseling tussen lokale besturen mag verbreden

Actie 7.1.2. - De uitwisseling van expertise in armoedebeleid tussen de lokale besturen - vinden we een zeer interessante actie, erg nodig ook. Het is zinvol om na het eerste jaar deze nieuwe actie te evalueren. Zo kunnen bij een positieve evaluatie snel alle Vlaamse gemeenten die hieraan behoefte hebben hierin meestappen. Een benchmarking van de armoede en kinderarmoedecijfers in de gemeenten en de evolutie hiervan, zou gemeenten, ook vanuit de Vlaamse overheid, kunnen aansporen meer in te zetten op armoedebeleid en een effectiever en efficiënter armoedebeleid te voeren.

Rol gezinscoaches uit in heel Vlaanderen

We kijken uit naar het kader voor lokale gezinscoaches, zoals beloofd onder actie 7.2.7. en zijn blij dat er pilootprojecten worden uitgerold. Staat dit los van de actie 7.1.2 (hierboven) van Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen of is dit complementair? Er zijn namelijk al zeer goede praktijken gekend in sommige steden.

Daarom is het toch jammer dat het systeem van de gezinsondersteuning of gezinscoaches als goed voorbeeld van outreachend werken niet meteen in heel Vlaanderen wordt uitgerold. Bij actie 7.2.7. werd nog geen budget vastgelegd. Is het daar waar het schoentje knelt?

... maar hou ook toezicht op een gelijke dienstverlening naar de burger

We zijn blij met de (aanzetten tot) ondersteuning van het lokaal sociaal beleid vanuit Vlaanderen maar vragen ook opvolging om de gelijke behandeling van de burger in heel Vlaanderen te garanderen. We vragen om netwerking tussen lokale diensten niet te zien als alternatief voor sterke sociale basisvoorzieningen, maar als nodig en aanvullend.

Het beleid vanuit Vlaanderen naar de gemeenten is heel voluntaristisch. Terwijl dit voor sommige steden en gemeenten, met een grote bestuurskracht, absoluut zal werken, maken we ons zorgen over het lokaal sociaal beleid in kleinere gemeenten. Hoe zal de Vlaamse overheid dit opvolgen en vooral: hoe zal zij erover waken dat burgers in de verschillende gemeenten op vlak van sociaal beleid een gelijke behandeling krijgen?

Voor actie 7.1.8. - Verhogen van toegankelijkheid van de sociale hulp- en dienstverlening en aanpakken van onderbescherming via samenwerkingsverbanden Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) – zijn we benieuwd hoe de inzet hierop van de lokale besturen door de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding zal worden opgevolgd. Dit geldt met name ook voor de acties rond vrije tijd van personen in armoede, zoals de UiTPAS. Wordt ergens opgevolgd welke gemeente welk aanbod heeft en waar er quasi geen aanbod is?

Actie 7.2.2 - het versterken van de lokale samenwerking met de Huizen van het Kind met het oog op vroegtijdige integrale aanpak van kinderarmoede – roept dezelfde vraag op. Deze actie is zeer belangrijk, maar hoe volgt Vlaanderen dit op? Misschien kan dit vallen onder actie 7.2.4. - Evaluatie van de Huizen van het Kind, vooral naar de effecten op en resultaten naar maatschappelijk kwetsbare gezinnen, op voorwaarde dat dit een zeer fijnmazige analyse en evaluatie wordt.

3. Benut het groeipakket als hét Vlaamse beleidsinstrument tegen kinderarmoede

Ga voor een krachtig groeipakket

We zijn tevreden dat de voorziene evaluatie van het Groeipakket er dit najaar nog zal komen. De actie is wel zeer summier geformuleerd. We zijn benieuwd waarop zal worden geëvalueerd. In kader van het VAPA moet voornamelijk bekeken worden hoe het Groeipakket effectiever kan worden ingezet in de strijd tegen kinderarmoede. Hoe beïnvloedt het groeipakket de financiële toestand van specifiek éénoudergezinnen, een belangrijke aandachtsgroep binnen het kinderarmoedebeleid? Eén derde van de kinderen die opgroeit in een eenoudergezin in Vlaanderen leeft onder de armoederisicodrempel.

Het groeipakket – dat heeft beleid in bv. Canada en Nieuw-Zeeland al aangetoond – is hét beleidsinstrument bij uitstek om kinderarmoede grondig en bij de wortel aan te pakken. We vragen om van het groeipakket een krachtig speerpunt tegen kinderarmoede te maken. Het totaalbedrag voor een gezin met een laag inkomen zou de gemiddelde minimale kost van een kind moeten dekken.

Kinderen hebben recht op een toereikende levensstandaard. Dat bepaalt niet enkel het Kinderrechtenverdrag maar ook onze Grondwet. Genoeg inkomen is ook nodig om andere kinderrechten te realiseren, zoals het recht op onderwijs, op vrije tijd en op gezondheidszorg. Een degelijke inkomensbescherming van gezinnen met kinderen is nodig. Het groeipakket is hét instrument om de samenhang tussen armoederisico en gezinssamenstelling te doorbreken.

Automatische rechtentoekenning als way to go

Het principe van automatische rechtentoekenning biedt de beste garantie dat burgers hun sociale grondrechten benutten. Zo is de automatische toekenning van de schooltoeslagen een absoluut succesverhaal. Bijna 120.000 leerlingen krijgen nu zo'n toelage, terwijl ze die anders niet zelf zouden hebben aangevraagd. Dat is een stijging van het aantal schooltoeslagen met 36%. Het is goed dat hier verder op wordt ingezet.

4. Ga voor maximale onderwijskansen voor álle kinderen

Ga voor écht kosteloos onderwijs

We waarderen de inspanningen die de minister wil leveren om de schoolkosten te beheersen, onder andere door het ondersteunen van het knooppunt Armoede-onderwijs, door overleg met uitgevers van (invul)handboeken en met leveranciers van onderwijssoftware en door het onderhandelen van raamcontracten met IT-bedrijven (actie 7.1.3).

Scholen moeten ouders ondersteunen bij het bestellen en betalen van boeken en ander lesmateriaal. Ze moeten ook opvolgen wie nog niet al zijn lesmateriaal heeft en waar nodig samen met de ouders een oplossing op maat uitwerken. In dat verband vragen we uitdrukkelijk dat scholen verplicht zouden worden om een contactpersoon aan te duiden op school bij wie ouders terecht kunnen met vragen over bijdrageregeling, facturen, betalingsmodaliteiten of schooltoeslag. Voor ouders is de drempel hoog om over financiële problemen te praten met de school. In dialoog treden met ouders met betalingsmoeilijkheden en de drempel voor ouders zo laag mogelijk houden, is de boodschap.

Stel ook voor het secundair onderwijs maximumfacturen in. Het doel op langere termijn moet écht kosteloos onderwijs zijn. In zijn slotbeschouwingen van 28 februari 2019 vraagt ook het VN-Kinderrechtencomité om extra kosten voor ouders in alle regio's (gemeenschappen) te vermijden.

Geef meer duidelijkheid over de middelen die scholen kunnen inzetten om lege brooddozen aan te pakken. Breng het probleem in kaart en ook de oplossingen die scholen al bedachten. Of geef zoals in het Verenigd Koninkrijk kinderen die in armoede leven op school een gratis en gezond warm middagmaal.

Blij met samenwerking tussen onderwijs en welzijnsactoren

Sinds 2016 neemt het percentage leerlingen dat het secundair onderwijs verlaat zonder diploma helaas opnieuw toe. De coronamaatregelen zullen naar verwachting een negatieve impact hebben op deze cijfers. Wij zijn verheugd met een actieplan om schooluitval bij min 12- en plus 12-jarigen te voorkomen en om de samenwerking jeugdhulp-onderwijs te versterken bij schooluitval (actie 7.2.5.).

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt al jaren om een betere afstemming tussen onderwijs- en welzijnsactoren. Leerlingenbegeleiding beperkt zich niet tot de school. Heel wat leerlingen hebben naast onderwijs extra ondersteuning nodig vanuit welzijn: jongeren die thuis problemen hebben, spijbelen of in een jeugdvoorziening verblijven. Jong zijn is meer dan leerling zijn, maar tegelijk is de school wel nog steeds de plek waar de meeste jongeren bijna elke dag vertoeven. De school is ontzettend belangrijk voor de begeleiding van kinderen en jongeren, maar de school kan dit niet alleen. Dat vraagt goede afspraken tussen school en CLB over de interne leerlingbegeleiding en ook samenwerking met actoren buiten de school. Leerlingen en hun ouders moeten een beroep kunnen doen op gepaste hulpverlening en zorg als de interne leerlingenbegeleiding op school niet meer volstaat. Vanuit de klachten die we op het Kinderrechtencommissariaat ontvangen, vragen we meer oog voor het kind achter de leerling, het kind achter het gedrag.

Hiernaast zijn we tevreden dat één Gezin één Plan verder wordt uitgerold om de jeugdhulp in Vlaanderen en Brussel te versterken (actie 7.3.16.).

Positieve maatregelen voor individuele remediëring en begeleiding van kansengroepen

Het Kinderrechtencommissariaat juicht de maatregelen toe die vermeld staan onder actie 7.3.14. Kinderen en jongeren met taal- en andere leerachterstanden via binnen- en buitenschoolse activiteiten versterken, is zeker noodzakelijk. Dat daarvoor ook vooruitgeblikt wordt op de nodige 'pedagogische reserve' getuigt van vooruitziendheid.

Ook de aandacht voor laaggeletterde ouders in kansarmoede en de in dat verband beoogde samenwerking tussen armoedeorganisaties en centra voor volwassenenonderwijs, waaronder centra voor basiseducatie, vinden we positief. We stippen aan dat armoededrempels in onderwijs veel facetten kennen, waar laaggeletterdheid bij de ouders maar één van is. We menen dat ook die andere facetten in de werking van armoedeorganisaties aan bod moeten kunnen blijven komen. Daartoe hebben die organisaties medewerkers nodig die hun werking kunnen verrijken met expertise vanuit onderwijs. Op die manier kunnen die organisaties signalen van ouders in kansarmoede over de armoededrempels die zij in de scholen van hun kinderen ervaren, beter duiden en naar het onderwijsveld en -beleid vertalen.

Mocht het de bedoeling van het beleid zijn om initiatieven zoals School in Zicht te ondersteunen in hun streven naar een meer evenredige spreiding van kinderen met verschillende thuisachtergrond over basisscholen, dan juichen wij dat zeker toe.

5. Kinderopvang is méér dan opvang

Kwaliteitsvolle kinderopvang is essentieel voor de ontwikkeling van baby's en peuters.

Kinderopvang hoort vorm te krijgen vanuit het perspectief van het kind. Artikel 3 van het kinderopvangdecreet noemt kinderopvang een kwaliteitsvolle, beschikbare, betaalbare en rechtstreeks toegankelijke dienstverlening voor elk kind zonder onderscheid. Elk gezin met behoefte aan kinderopvang heeft daar recht op.

Verschillende studies tonen dat kwaliteitsvolle kinderopvang een belangrijke basis legt voor de gezonde ontwikkeling van baby's en peuters. Zeker voor baby's en peuters die door armoede niet kunnen rekenen op een gezonde en stimulerende thuisomgeving, is kwaliteitsvolle kinderopvang van levensbelang.

Dat streven staat in schril contrast met de voorrangsplannen in de kinderopvang voor werkende ouders of ouders in opleiding. Het kan niet dat baby's en peuters die opgroeien in kwetsbare gezinnen nog meer in de kou komen te staan door de voorangsregels in de kinderopvang voor werkende ouders of ouders in opleiding. Het installeert een onderscheid tussen kinderen, en staat in schril contrast met de slotbeschouwingen van het VN-Kinderrechtencomité: 'Blijf investeren in kinderopvang. Elk kind dat opvang nodig heeft, moet terechtkunnen in toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang.'

6. Betaalbaar wonen cruciaal voor een structurele aanpak van armoede

Dat stelt ook het VAPA. Vlaanderen kampt met een stevig tekort aan sociale woningen, stelt Steunpunt Wonen. Naast de 150.000 sociale huurders staan er evenveel mensen op de wachtlijst. Tel je de groep die wettelijk of theoretisch in aanmerking komt voor sociaal wonen, dan is de nood nog veel groter.^[1]

- Bijna 7 op 10 eenoudergezinnen vallen binnen de wettelijke doelgroep sociale huur.^[2] Bij de koppels met kinderen is dat bijna 35%.
- Ongeveer de helft van deze eenoudergezinnen staan op een wachtlijst voor een SHM-woning, bij de koppels met kinderen is dat 39%.
- De gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning neemt toe naarmate het aantal gezinsleden stijgt, zeker vanaf vier personen.^[3] In 2013 was de gemiddeld wachttijd voor een gezin met vier gezinsleden 2,89 jaar, in

---

^[1] Heylen, K., *Sociale woonnood is veel groter dan we denken*, Sociaal.net, 29 januari 2020, <https://sociaal.net/ opinie/ sociale-woonnood-is-veel-groter-dan-we-denken/>.

^[2] Heylen, K. (2019), *Doelgroepen sociale huur en specifieke segmenten op de woningmarkt*. Leuven: Steunpunt Wonen, p. 7.

^[3] Heylen, K. (2018), *In en uit de sociale huisvesting. Dynamiek van het huurdersprofiel van 2006 tot 2016*. Leuven: Steunpunt Wonen, p. 26.

2016 werd dat 3,13 jaar. Een gezin met vijf, zes of zeven gezinsleden wachtten in 2016 resp. 3,7 jaar, 4,3 jaar en 4,6 jaar.

De acties in het VAPA komen hier te weinig aan tegemoet. We vragen aan de Vlaamse Regering om:

- Meer middelen vrij te maken voor een sociaal woonbeleid. Helaas zal een jaarlijkse investering van meer dan 800 miljoen, zoals vermeld in de beleidsnota Wonen, niet volstaan voor extra sociale woningen en renovatie van de bestaande.
- Sociale huurwoningen worden steeds compacter. Vanuit het perspectief van kinderarmoede vragen we om meer sociale woningen met meerdere slaapkamers.
- De Vlaamse Regering mag meer middelen vrijmaken voor huursubsidies en -premies en mag de huurprijs voor een sociale woning via een Sociaal Verhuurkantoor (SVK) meer afstemmen op de huurprijs voor een sociale woning via de Sociale Huisvestingsmaatschappij (SHM).

Globaal plan dak- en thuisloosheid: eerste goeie stap maar kan nog verder reiken

Het Kinderrechtencommissariaat vroeg de voorbije jaren om meer aandacht voor het kindperspectief in het dak- en thuislozenbeleid. Bijna een derde van de dak- en thuisloze mensen is minderjarig.

In ons memorandum pleitten we voor een 'actieplan dak- en thuisloosheid 2.0 op kindformaat' met acties in verschillende beleidsdomeinen: woon- en huurbeleid, problemen met woningen en wanpraktijken op de huurmarkt, preventieve aanpak van uithuiszettingen, armoedebestrijding, antidiscriminatie en de aanpak van intrafamiliaal geweld.

Eén van de acties in het VAPA is de opmaak van een globaal legislatuurplan ter voorkoming en bestrijding van dak- en thuisloosheid 2020-2024. Het plan wordt opgevolgd door een gezamenlijk platform dak- en thuisloosheid, waarin actoren uit wonen en welzijn vertegenwoordigd zijn. Ook het Kinderrechtencommissariaat maakt er deel van uit.

Het Globaal plan ter voorkoming en bestrijding van dak- en thuisloosheid 2020-2024 ambiert een vermindering van het aantal uithuiszettingen en het aantal chronisch dak- en thuislozen. Daarnaast besteedt het plan ook expliciet aandacht aan het kindperspectief bij uithuiszettingen en het vermijden van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen, jongeren die de jeugdhulp verlaten als ze meerderjarig zijn.

Het is een goede zaak dat kinderen en jongeren een duidelijke plaats in het Globaal plan hebben.

Men streeft ernaar:

- Om geen enkel kind op straat te zetten ten gevolg van een uithuiszetting
- Geen kinderen meer in groepsmatige opvang op te nemen, wel in noodwoningen en studio-opvang.

Voor de jongeren die de jeugdhulp verlaten zijn de prioriteiten: innovatieve vormen van wonen, zoals kleinschalige wooneenheden, afstemming van jeugdhulp met volwassenhulp en voor elke jongere een rondetafel met alle relevante actoren dat resulteert in een ondersteuningsplan.

Anderzijds mag de aandacht voor kinderen en jongeren in het Globaal plan nog verder reiken.

Het Globaal plan heeft vooral aandacht voor leefbaarheidsproblemen en het niet kunnen betalen van de huur als oorzaken van dak- en thuisloosheid. We missen aandacht voor het verband tussen familiale problemen en dak- en thuisloosheid. Vanuit het kindperspectief is dit de grootste oorzaak.

We pleiten voor een meer expliciete plaats voor het belang van het kind bij uithuiszettingsprocedures. We vragen om een verplichte voorafgaandelijke verzoeningsbijeenkomst als er kinderen zijn, en de opstart van een hulpaanbod, mocht dit nog niet gebeurd zijn. Ook vragen we om een humanisering van de uithuiszettingskosten, en aandacht voor het belang van het kind als spullen in beslag worden genomen en gestockeerd.

Het Globaal plan pleit om Housing First voor chronische daklozen uit te breiden. We vragen om een uitbreiding van Housing First voor dak- en thuisloze KOPP-kinderen. Kinderen van dak- en thuisloze ouders met een psychiatrische problematiek zijn evenzeer gebaat met én een woning, én een intensieve begeleiding voor hun ouder.

Het Globaal plan plant een monitoring. Verschillende gegevens zullen in kaart worden gebracht. We vragen om kinderen als onderzoekseenheid in de monitoring mee te nemen.

7. Verzeker aandacht voor bijzonder kwetsbare groepen in het armoedebeleid

Het armoederisico bij personen geboren buiten de Europese Unie ligt bijna vijf keer hoger dan bij personen die geboren zijn binnen de EU (inclusief België). Het VAPA is bijzonder stil over de specifieke situatie en noden van vluchtelingen, asielzoekers en specifieke migrantengroepen. We missen onder meer aandacht voor de specifiek kwetsbare situatie van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen of kinderen zonder verblijfsstatuut. Dat is nochtans een groep waarvoor het VN-Comité voor de Rechten van het Kind prioritaire aandacht vraagt in het armoedebestrijdingsbeleid en waar we de meest schrijnende armoedesituaties vinden. We hadden graag in het VAPA een duidelijke visie en acties gezien om hierop een antwoord te bieden. Enkel voor de Roma vinden we een specifieke actie terug.

Mensen in armoede met een migratieachtergrond hebben naast de uitsluitingsmechanismen vanuit hun sociale situatie ook te maken met discriminatie op basis van herkomst, nationaliteit of levensbeschouwing. We zien ook geen acties tegen discriminatie. Ook geen pogingen om discriminatie, zij het in tewerkstelling, onderwijs, op de woningmarkt of elders op te sporen. Ook het VN-Comité voor de Rechten van het Kind heeft ons land aanbevolen om een uitgebreide strategie uit te werken en uit te voeren die alle vormen van discriminatie aanpakt. Dit om meerdere vormen van discriminatie van kinderen in kwetsbare situaties en discriminerende maatschappelijke houdingen te bestrijden in het bijzonder tegenover kinderen die in armoede leven, kinderen met een handicap en kinderen van buitenlandse herkomst.

8. Trek lessen uit de coronaperiode en de taskforce kwetsbare gezinnen

De taskforce kwetsbare gezinnen leverde waardevol werk. Hou dit vast, evalueer de maatregelen die zijn genomen en wat het effect ervan is geweest.

Corona heeft namelijk niet enkel voor nieuwe kloven in de samenleving gezorgd. Het heeft vooral bestaande ongelijkheden pijnlijk blootgelegd. De digitale kloof is hiervan één voorbeeld. Ook vóór corona waren leerlingen uitgesloten van online huistaken, maar door de lockdown werd dat blijkbaar pas echt duidelijk of erkend. We zijn blij dat de inspanningen worden verhoogd om de digitale kloof te dichten, zoals in actie 7.3.15. gesteld en volgen het effect hiervan graag mee op.

Er werden inspanningen geleverd om via de scholen leerlingen van laptops te voorzien. Maar de toegang tot dit materiaal werd soms verhinderd door hoge waarborgen die de scholen vroegen. Dit soort aandachtspunten worden best opgelijst en meegenomen in een evaluatie van de genomen coronamaatregelen. Een ander voorbeeld is de coronatoeslag binnen het Groeipakket. De aanvraagcijfers wijzen op een onderbenutting. Bovendien was ze enkel beschikbaar voor gezinnen die door de crisis onder een bepaalde inkomensgrens waren beland. Gezinnen die al vóór corona een lager inkomen hadden, kwamen niet in aanmerking, hoewel het leven ook voor hen nóg moeilijker was geworden. Prijzen in de supermarkten waren gestegen, en misschien was hun inkomen ook gedaald.

Wij zijn ook benieuwd naar het verloop en de bevindingen uit de projecten die middelen kregen via 'Generatie Veerkracht', en zijn dus blij met de actie 7.8.2., waarbij leeraspecten uit de projectoproep voor het 'Connecteren van kwetsbare kinderen en jongeren met de buurt en de samenleving' aan bod zullen komen. Hoewel de finaliteit van het geheel van de actie van de Staten-Generaal niet erg duidelijk is, verwelkomen wij de idee van een evaluatie, overzicht of kennisuitwisseling over de projecten van 'Generatie Veerkracht'. Aan goede praktijken gekoppelde vormingsinitiatieven, zoals vermeld onder 7.2.9. juichen we toe. We hopen dat de financiering voor experimentele projecten gericht op jongeren uit kansengroepen blijft, ook na corona, en zo enigszins het gat kan vullen dat de geschrapte participatieprojecten binnen cultuur hebben geslagen.

Ook met het heropenen van de scholen en de mondkemperplicht in het secundair onderwijs moeten we alert blijven. In verschillende Europese landen zien we dat de scholen mondkemper voorzien voor de leerlingen. In ieder geval voor de leerlingen uit gezinnen in armoede is het geen slecht idee om degelijke mondkemper gratis te voorzien en zo eventueel thuisblijven om die reden te vermijden.

Gezondheids crisissen uit het verleden hebben altijd lange generationele naweeën aangekondigd. We moeten dit proberen vermijden, blijven opvolgen en hier attent voor blijven.

9. Monitor en evalueer het armoedebeleid

In het regeerakkoord vinden we monitoring en wetenschappelijk onderbouwd beleid terug als één van de richtinggevend assen. Daarom is het frappant dat we in het VAPA de modaliteiten van evaluatie van het gevoerde beleid volledig missen. We krijgen nergens houvast door middel van concrete streefdoelen of maatstaven. Wanneer vindt de Vlaamse Regering haar armoedebeleid geslaagd? Wat is de visie op lange termijn? Bij een heel aantal van de acties is ook het budget nog niet bepaald. De ene actie is al concreter dan de andere maar de evalueerbaarheid is eigenlijk nergens echt mogelijk omdat opvolgingsindicatoren ontbreken.

Actie 7.1.9 - Initiatieven voor een resultaatgerichte monitoring en meting van armoede in Vlaanderen – kan interessant zijn, maar eigenlijk weten we dat de armoederisicodrempel, gemeten en gemonitord door de EU-SILC data internationaal een goede indicator is. De armoededrempel is gelijk aan 60% van het nationaal mediaan beschikbaar huishoudinkomen na sociale transfers (sociale zekerheids- en bijstandsuitkeringen). Deze armoededrempel wordt aangepast aan de samenstelling en grootte van het huishouden. Voor een alleenstaande lag de Belgische armoededrempel in 2018 op 1.187 euro per maand, voor een gezin met twee volwassenen en twee kinderen op 2.493 euro per maand. Het ontwikkelen van een andere indicator om armoede te meten, zal niets doen aan de armoedeproblematiek zelf.

Wat we tot nu toe wél misten, was een systematische evaluatie van het armoede*beleid*. Het Kinderrechtencommissariaat pleit er voor om minderjarigen in armoede te monitoren als aparte aandachtsgroep. Gezien de sterke inzet op lokale aanpak van de armoedeproblematiek, vragen wij een benchmarking van de armoede en kinderarmoedecijfers in de gemeenten en een monitoring van de evolutie hiervan door de minister voor Armoedebestrijding. Zo kan hij zijn positie gebruiken om gemeenten aan te sporen een meer effectiever en efficiënter armoedebeleid te voeren.